# Raadsinformatiebrief Landsmeer

## *Ter kennisneming*

| | |
|---|---|
| Datum B&W vergadering | 2 november 2021 |
| Portefeuillehouder | Wethouder M. Elfferich |
| Documentkenmerk | 23753-2021:825915 behorende bij zaak: 23753-2021 |
| Bijlage(n) | Er zijn geen bijlagen. |

## *Onderwerp:* *Inkoop specialistische jeugdhulp Zaanstreek-Waterland*

Aan de raad van Landsmeer,

Met deze raadsinformatiebrief informeren we u dat de inkoop van de specialistische jeugdhulp Zaanstreek-Waterland bijna met succes is afgerond.
We schetsen een eerste beeld van de resultaten van het inkooptraject en de belangrijkste verbeteringen en wijzigingen ten opzichte van het huidige contract. In het 1e kwartaal 2022 zullen wij u nader informeren over de eerste ervaringen die in de praktijk met deze nieuwe contractering zijn opgedaan.

**De basis is gelegd**
Februari 2020 hebben wij u de uitgangspunten voor de inkoop specialistische jeugdhulp toegestuurd. Op 3 mei 2021 zijn de inkoopdocumenten voor de aanbesteding voor specialistische jeugdhulp Zaanstreek-Waterland vanaf 1 januari 2022 gepubliceerd.

Met deze aangescherpte nieuwe contractafspraken hebben we weer een stap gezet richting het behalen van de doelstellingen voor de transformatie van jeugdhulp. Deze transformatie richt zich op preventie en eigen kracht, demedicaliseren, tijdig de juiste hulp op maat, integrale samenwerking en meer ruimte voor professionals zodat zij de juiste hulp kunnen bieden. Het doel is om per 1 januari 2022 een dekkend zorglandschap te hebben met daarbij reële prijzen voor jeugdhulp.

**Terugblik: wat waren de uitgangspunten bij aanvang van dit inkooptraject?**
Ons uitgangspunt is goede en passende hulp voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben. Als gemeenten werken we sinds 2015 samen aan een toegankelijk en, ook in de toekomst, houdbaar en betaalbaar jeugdhulpstelsel. We geloven in de uitgangspunten van de transformatie vanuit de Jeugdwet. Het is duidelijk dat het op veel punten beter kan én ook moet. We willen kortere wachttijden voor jeugdhulp, lichtere hulp bieden waar dat net zo goed kan als dure hulp en dichtbij in de buurt. We willen de jeugdketen als een geoliede machine laten werken. Dan helpt het als we de administratie vereenvoudigen, zodat die minder ingewikkeld is en minder tijd en energie kost. Energie die we liever besteden aan goede (afspraken maken over) hulp. En ook zo inrichten, dat we beter inzicht krijgen in de aantallen en cijfers en ook echt kunnen sturen op resultaat. Financieel, maar vooral: sturen op het resultaat van de hulp die je inzet, die zorgt dat jeugdigen en gezinnen weer zelf verder kunnen. Dat vraagt om een ferme aanpassing van de administratie, want we praten liever over goede kwaliteit van hulp, dan over oplopende kosten en uitstaande rekeningen. Dit vraagt ook om een verbetering van de aansluiting en samenwerking in de keten van de jeugdhulp.

**Hoe draagt het resultaat van de inkoop hieraan bij?**
Bij aanvang van het inkoopproces en aanbesteding van de (hoog)specialistische jeugdhulp in segmenten B en C hebben we twee belangrijke hoofddoelen geformuleerd:

1. Betere voorwaarden voor de lokale teams door het uitbreiden van lichtere hulp en meer regie voor de verwijzers en uitvoering;
2. Een kwaliteitsslag maken.

***Betere voorwaarden voor de lokale teams door het uitbreiden van lichtere hulp en meer regie voor de verwijzers en uitvoering***

Uitbreiden van lichtere hulp is een lokale aangelegenheid en valt buiten deze aanbesteding.
Met deze inkoop hebben we wel rekening gehouden met deze beweging.

Per 1 januari is de keuzemogelijkheid binnen elk profiel groter geworden en op- of afschalen van hulp eenvoudiger geworden. Door een maandbetaling in te voeren is het administratief eenvoudiger om voortijdig te stoppen of te wisselen. Dit heeft een gunstig effect op het afschalen naar (een deel) lichtere hulp. Daarnaast krijgt de verwijzer nu te zien hoeveel tijd (uren en dagdelen) er aan een bepaald type zorg is verbonden. Dat zal het gesprek tussen verwijzer en aanbieder van jeugdhulp ten goede komen.

***Een kwaliteitsslag maken***

a. **Inhoud en kwaliteit specialistische jeugdhulp verbeteren**:
   - Een van de basisdocumenten bij de inkoop was een scherp geformuleerd programma van eisen. Hierin zijn kwaliteitseisen (o.a. voldoen aan kwaliteitskader jeugd, borging van HKZ- of ISO-certificering) opgenomen om te voorkomen dat aanbieders worden gecontracteerd die niet voldoen aan de eisen die de jeugdwet stelt.
   - Ook zijn scherpere voorwaarden opgenomen op het gebied van het administratieprotocol door aanbieders, waarbij de mogelijkheid tot ontbinden van het contract bestaat als aanbieders hier structureel van afwijken. Ook als aanbieders bijvoorbeeld fraude plegen of een misdrijf hebben begaan kan ontbinding een uiterste maatregel zijn.

b. **Inzicht in kosten**:
   - 'Verblijf' heeft het grootste aandeel van de totale kosten, maar was tegelijkertijd niet genoeg inzichtelijk. Daarom heeft de regio ervoor gekozen een apart segment V (verblijf/24 uurszorg) te maken.
   - Tijdens de onderhandelingsfase zijn op deze producten tussen aanbieders vergelijkbare prijsafspraken gemaakt. Gezien de hoogte van de kosten per dag, is de financiering van dit segment (als enige) gebaseerd op dagprijzen en aantal geleverde zorgdagen in plaats van maandtarieven.
   - Zo krijgen wij nog meer inzicht in- en grip op de kosten en kunnen beter anticiperen en eventueel sturen op deze dure vorm van hulp.

c. **Administratieve verlichting**:
   - Onderaannemers die nu door hoofdaannemers worden gecontracteerd en gefinancierd, worden straks door gemeenten gecontracteerd en gefinancierd. Dat scheelt de zorgaanbieders veel werk, met name in de administratieve afhandeling.
   - Zoals onder 1. beschreven is het eenvoudiger geworden om op- en af te schalen. Door de financiering per maand (in plaats van 30-70% financiering) is verrekening achteraf niet meer nodig.

**d. De juiste afweging in de tarieven**:
   - Een tariefopbouw in meerdere stappen maakt het mogelijk om mee te bewegen met de ontwikkeling van de hulpvraag.

**e. Scherpere contractafspraken en administratie op orde**:
   - Tijdens de onderhandelingsfase zijn ook financiële risico's met aanbieders besproken en zijn gezamenlijk verscherpte afspraken gemaakt. Dure vormen van zorg kunnen alleen ingezet worden na toestemming van de contractmanager. Zo is het aanbod wel opgenomen in het dienstenoverzicht van jeugdhulp en beschikbaar indien nodig, maar is er ook een extra check ingebouwd bij inzet van deze hele dure zorg.
   - Om de voorspelbaarheid van kosten te vergroten worden verscherpte afspraken in de contracten vastgelegd over de administratieve kwaliteit van aanbieders. Hierdoor kunnen contractmanagers beter sturen voorkomen we bijvoorbeeld dat we worden verrast door laat ingestuurde facturen.

- De stuurbaarheid is vergroot door gerichter per aanbod te contracteren. Hoofdprioriteit was de bovenliggende opdracht om “een dekkend zorglandschap” in te kopen.
    - Een aantal grote segment B aanbieders zijn nu in segment C gecontracteerd zodat zij vallen binnen scherpere afspraken en contractmanagement.
    - Een aantal, voorheen onderaannemers zijn nu door de gemeente gecontracteerd, zodat wij zelf toezicht houden op kwaliteitseisen, dienstverlening, productie en kosten.
    - Door het opnemen van de regiobinding in het programma van eisen segment B, kunnen we beter sturen op zorg dicht bij huis.

**f. Innovatie en lerend ontwikkelen**:
In de inkoopdocumenten is de opdracht opgenomen om gezamenlijk een doorlopende ontwikkelagenda te maken. Dit zodat gemeenten en ketenpartners zich blijven ontwikkelen op de kwaliteit van de specialistische jeugdhulp en de (administratieve) processen en de kostenbeheersing. In gezamenlijkheid met partners gaan we meer de tijd nemen om in te zoomen op specifieke thema’s binnen het stelsel. Deze specifieke thema’s willen we doorlopend innoveren om op die manier te blijven werken aan de transformatiedoelen.

**Aanbieders met een positief gunningsbesluit**
Om de samenwerking in de keten minder complex te maken, was er een wens bij de inkoop om het aantal aanbieders terug te brengen.

- In de huidige situatie hebben we contracten met bovenregionale aanbieders en we gaan naar een situatie specifiek voor Zaanstreek-Waterland.
- Voor segment B hebben we nu bovenregionaal contracten met 212 aanbieders, dat worden er straks 90 voor Zaanstreek-Waterland.
- Voor segment C hebben we nu bovenregionaal contracten met 36 aanbieders, dat worden er straks 12 voor Zaanstreek-Waterland (en een deel gecombineerd met V, zie hieronder).
- Voor het nieuwe segment V (verblijf), zijn er straks aparte contracten:
    - 7 aanbieders voor alleen segment V;
    - 4 aanbieders voor de combinatie segment B en V;
    - 14 aanbieders voor de combinatie segment C en V.

Eén van de aanbieders die in de aanbesteding is uitgevallen heeft een kort geding aangespannen, de zittingsdatum is 12 november. In verband met het kort geding is het afsluiten van contracten in segment C daarom tijdelijk stilgelegd. Op dit moment kunnen we nog niet in schatten wat de invloed is van de rechtszaak. Vooralsnog beogen we in december alle contracten voor 1 januari 2022 af te sluiten.

**Wat gaan de jeugdigen en gezinnen hiervan merken?**
Samen met de aanbieders zorgen we ervoor dat de jeugdigen en gezinnen geen hinder ondervinden van de overgang naar de nieuwe contracten. Sterker nog; de kwaliteit zal voor de cliënten verbeteren.

- In de samenwerking tussen alle partijen is er meer focus daar waar het om draait: passende zorg bieden aan de kinderen die dat nodig hebben.
- Door het aanscherpen van afspraken over de in-, door- en uitstroom zijn er meer mogelijkheden om de juiste hulp tijdig te starten, aan te passen of te eindigen.
- We kunnen beter sturen op zorg dicht bij huis door het opnemen van de regiobinding in het programma van eisen segment B.
- Een aantal, voorheen onderaannemers, zijn nu door de gemeente gecontracteerd zodat wij zelf toezicht houden op kwaliteitseisen en dienstverlening.

**Wat je regionaal samen regelt, moet de lokale ondersteuning aan gezinnen helpen**
Zoals ook in de uitgangspuntennotitie van februari 2020 is beschreven, staat deze inkoop van jeugdhulp niet op zichzelf, maar is een onderdeel van het brede veld van inkoop, organisatie en uitvoering van jeugdhulp. Dit kent variatie per gemeente binnen de regio. De regionaal gecontracteerde specialistische jeugdhulp zien we vooral als een aanvulling op de lokale basis. Het is bedoeld voor die jeugdigen en gezinnen die daadwerkelijk meer gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben.

Gemeenten blijven dan ook inzetten op de uitgangspunten van de huidige inkoop en daarmee op een doorgaande versterking van de zogenaamde ‘voorkant van het stelsel’. Juist binnen de lokale situatie kunnen we ondersteuning snel, nabij en tegelijk bieden. Kleine problemen houden we klein door lichte ondersteuning te bieden. Die helpt om het met het eigen netwerk weer zelf te kunnen. Dit is ook een belangrijke voorwaarde voor het betaalbaar houden van het stelsel.

Een volgende belangrijke fase om onze doelstellingen te behalen is dan ook een goede implementatie. Met de huidige contractafspraken vergemakkelijken we de samenwerking in de keten. Maar de juiste zorg en het behoud van het stelsel staat of valt bij een goede verwijzing, tijdig op- en afschalen en dus een goede regie vanuit de lokale teams, gecertificeerde instellingen en medisch verwijzers.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van Landsmeer